Monitoring realizacji budżetu partycypacyjnego
Raport z badania Jaworznickiego Budżetu Obywatelskiego

Opracowanie:
Ryszard Skrzypiec

Warszawa, 31 stycznia 2015 r.
Ośrodek Badania Aktywności Lokalnej

Kontakt do realizatora projektu
Stowarzyszenie Aktywności Obywatelskiej Bona Fides
e-mail: biuro@bonafides.pl
adres: ul. Warszawska 19 (pierwsze piętro), 40-009 Katowice
tel/fax: +48 32 203 12 18
strona internetowa: http://bonafides.pl/

Kontakt do autora raportu
e-mail: obal.rskrzypiec@gmail.com

Raport podlega licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – na tych samych warunkach 3.0 Polska https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl/

Raport powstał w ramach projektu:

SKONTROLUJ JAK DZIAŁA BUDŻET OBYWATELSKI W TWOJEJ GMINIE

Projekt jest współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu Obywatele dla Demokracji

SPIS TREŚĆI

Wprowadzenie - **4**

1. Metodologia badania - **5**

2. Ocena organizacji i działania Jaworznickiego Budżetu Obywatelskiego - **7**

3. Kontekst uruchomienia Jaworznickiego Budżetu Obywatelskiego - **15**

4. Projektowanie JBO - **17**

5. Wdrożenie JBO – **21**

6. Ewaluacja JBO – **33**

7. Problemy ogólne – **34**

8. Zestawienie danych o pierwszej i badanej edycji Budżetu partycypacyjnego w badanej JST - **39**

Żródła danych – **39**

Wprowadzenie

Niniejszy raport jest rezultatem projektu „Skontroluj jak działa budżet obywatelski w twojej gminie" realizowanego przez Stowarzyszenie Bona Fides w partnerstwie z Ośrodkiem Badania Aktywności Lokalnej działającym przy Spółdzielni Kooperatywa Pozarządowa z Warszawy. Realizacja projektu współfinansowana jest przez Fundację Batorego z Funduszy EOG w ramach Programu Obywatele dla Demokracji.

Celem projektu jest wypracowanie mechanizmów, które ułatwią lokalnym wspólnotom samorządowym stosowanie budżetu obywatelskiego (lub partycypacyjnego).

Władzom samorządowym wypracowanie i podjęcie racjonalnych decyzji co do celu uruchomienia tego mechanizmu, opracowania procedur regulujących jego funkcjonowanie oraz wyznaczenia zakresu działania mechanizmu: finansowego, czyli wielkości kwoty oddanej do bezpośredniego rozdysponowania przez mieszkańców, przedmiotowego, czyli rodzaju działań, których realizacja może zostać sfinansowana w ten sposób. A także sankcjonowanie rozstrzygnięć wygenerowanych, dzięki zastosowaniu mechanizmu oraz okresową ocenę jego funkcjonowania i osiągniętych efektów.

Administracji samorządowej usprawnienie bieżącej obsługi mechanizmu na każdym etapie: projektowania zasad, zbierania i oceny wniosków, przeprowadzenia głosowania i wyboru zadań oraz realizacji wybranych przedsięwzięć, a także oceny funkcjonowania mechanizmu i jego efektów.

Mieszkańcom umożliwienie pełnoprawnego udziału we wszystkich etapach budżetu obywatelskiego – od projektowania samego mechanizmu, przez proponowanie własnych pomysłów, uczestnictwo w wyborze zadań po ocenę funkcjonowania mechanizmu i jego efektów. A także wzmocnienie ich roli w tym procesie poprzez uspołecznienie samego budżetu obywatelskiego oraz wskazanie możliwości i dostarczenie narzędzi do jego kontroli.

Raport powstał w trakcie realizacji pilotażowego etapu realizacji projektu, którego celem w równym stopniu było przyjrzenie się funkcjonowaniu budżetu obywatelskiego w wybranych 6 gminach województwa śląskiego, w tym w Bielsku-Białej, jak i przetestowanie przygotowanego narzędzia.

Raport zostanie opublikowany na stronie internetowej projektu *Skontroluj jak działa*

budżet obywatelski w twojej gminie http://bonafides.pl/. Trafi także do lokalnych mediów.

Raport składa się z dwu części: analitycznej i syntetycznej. W części analitycznej w kilku tabelach dokonano analizy i zestawienia najważniejszych danych dotyczących poszczególnych etapów realizacji budżetu obywatelskiego. Natomiast w części syntetycznej zaprezentowano kontekst realizacji mechanizmu w danej JST i sformułowano najważniejsze wyniki, wnioski i rekomendacje pod adresem kontrolowanego mechanizmu.

Tyle, co przeczytacie Państwo w tym raporcie, zobaczyliśmy z zewnątrz. Naszym celem jest przede wszystkim zachęcenie Państwa do refleksji nad budżetem obywatelskim. I choć formułujemy oceny badanego mechanizmu, licząc na to, że nasze uwagi przyczynią się do wprowadzenia korzystnych zmian, to chodzi nam raczej o pokazanie jak go kontrolować. Liczymy także na Państwa uwagi, komentarze do samego raportu, ale zachęcamy także do dyskusji na kształtem i funkcjonowaniem mechanizmu budżetu obywatelskiego w Państwa gminie.

1. Metodologia badania

Charakterystyka

Jaworzno

- miasto na prawach powiatu, dzieli się na 22 obszary geograficzne (umowne dzielnice). Na potrzeby Jaworznickiego Budżetu Obywatelskiego (JBO) Jaworzno zostało podzielone na 13 obszarów konsultacyjnych w 2014 i 20 w 2015[1];
- na dzień 30 czerwca 2014 r. liczyło 94 350 mieszkańców
- wysokość planowanych w 2014 roku wydatków z budżetu miasta – 387 973 492 zł[2].

Jaworznicki Budżet Obywatelski (JBO)

- edycja 2015 (druga)
- budżet edycji – 2 900 000 zł
- udział w wydatkach miasta Jaworzna na 2015 r. – 0,75% wydatków planowanych

[1] Zgodnie z Załącznikiem Nr 1 do Zasad określonych w uchwale w sprawie JBO.
[2] Za: Uchwała budżetowa miasta Jaworzno na 2014 rok.

w 2015 roku[3];

- JBO zrealizowany w okresie maj – październik 2014 r.[4]

Opis badania

Badanie zrealizowano w okresie listopad 2014 – styczeń 2015 r.

Zastosowane metody, techniki i narzędzia oraz ich efekty:

- badanie typu desk research:

- dane do opracowania części 3-7 pobrano ze stron http://www.jbo.jaworzno.pl/ i https://www.facebook.com/pages/Jaworznicki-Bud%C5%BCet-Obywatelski-G%C5%82osowanie/541615529227631 dostęp 30 listopad 2014 r. - 28 styczeń 2015 r.).

- wywiad osobisty na podstawie wstępnie wypełnionego formularza: respondentami byli: przedstawiciele następujących wydziałów Urzędu Miasta Jaworzno - Rozwoju i Polityki Gospodarczej, Organizacyjny i Kadr, Biuro Promocji i Informacji,

- korespondencja e-mail z przedstawicielem Urzędu Miasta;

- wstępną wersję elektronicznego raportu przesłano do UM Jaworzno w dniu 27 stycznia br., oficjalną odpowiedź z uwagami otrzymano 4 lutego.

Problemy w trakcie realizacji badania

Pewien problem sprawił sposób zipowania uchwał Rady Miejskiej (np. w sprawie JBO 2015), który zmusił mnie do zainstalowania nowego oprogramowania.

Pomimo próby nawiązania kontaktu e-mail nie uzyskaliśmy komentarza strony społecznej do roboczej wersji raportu.

Słownik:

JBO – Jaworznicki Budżet Obywatelski

Procedura tworzenia Zasad organizacji JBO – sposób opracowania Zasad organizacji Budżetu Partycypacyjnego w gminie (Pozwala odpowiedzieć na pytania: *Kto, kiedy, na jakich zasadach i w jaki sposób przygotowuje treść przepisów umożliwiających przeprowadzenie edycji budżetu partycypacyjnego?*)

[3] Obliczenia własne na podstawie Zarządzenia Prezydenta Miasta Jaworzna w sprawie przyjęcia projektu uchwały budżetowej na rok 2015 miasta Jaworzna.

[4] Planowany zgodnie z Załącznikiem Nr 2 do Zasad i faktycznie zrealizowany.

Zasady organizacji Budżetu Partycypacyjnego - przepisy umożliwiające przeprowadzenie edycji budżetu partycypacyjnego.

2. Ocena organizacji i działania Jaworznickiego Budżetu Obywatelskiego

Czy zasady JBO są zgodne z przepisami prawa regulującymi funkcjonowanie administracji publicznej i samorządów terytorialnych w Polsce (dostęp do informacji publicznej, równość wobec prawa, planowanie strategiczne i inne)?

Zasady JBO są zgodne z przepisami prawa regulującymi funkcjonowanie administracji publicznej
i samorządów terytorialnych w Polsce.

JBO został wprowadzony uchwałą Rady Miejskiej, co należy uznać za lepsze rozwiązanie niż stosowane dość często uruchamianie budżetów obywatelskich Zarządzeniem Prezydenta Miasta, choć rodzi problemy z nadzorem Wojewody. Wojewoda Śląski zakwestionował część przepisów uchwały w sprawie JBO zarówno na 2014, jak i na 2015 r.. W tym pierwszym przypadku rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody uznało za:

- bezpodstawne nadanie uchwale formy aktu prawa lokalnego,
- niezgodne z przepisami prawa zdefiniowanie pojęcia „mieszkańca"[5],
- niezgodne z prawem przyznanie prawa do udziału w konsultacjach organizacjom pozarządowym,
- niezgodne z prawem pozbawienie prawa do udziału w konsultacjach radnych miejskich.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach wyrokiem z dnia 14 stycznia 2014 r. stwierdził nieważność definicji pojęcia „mieszkaniec", pozostałe zarzuty Wojewody Śląskiego oddalił.

Z kolei w edycji 2015 nadzór Wojewody swoim rozstrzygnięciem nakazał wykreślenie zapisów w uchwale o jaworznickim budżecie obywatelskim odnoszących się do:

- ograniczenia wiekowego dla wnioskodawców i osób głosujących, zgodnie z wolą projektodawców „propozycję zadań publicznych mogą zgłaszać osoby uprawnione, tj. mieszkańcy Jaworzna, którzy ukończyli 15 rok życia" oraz „uprawionym do głosowania jest każdy mieszkaniec Jaworzna, który ukończył 15 rok życia zameldowany w danym obszarze konsultacyjnym na pobyt stały lub czasowy",
- zameldowania na pobyt stały lub czasowy wnioskodawcy lub głosującego, jako

[5] Rozdział I ust 2 pkt 5 Uchwały Nr XXXII/456/2013 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 17 maja 2013 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych związanych z przygotowaniem budżetu miasta Jaworzna na 2014 r.

warunek poprawnie złożonego wniosku lub też głosu (należy dodać, iż procedura weryfikacji wniosków i głosów mieszkańców odbywa się w oparciu o porównanie danych z Bazą Ewidencji Ludności, co gwarantuje 100 proc. pewność, że zadania publiczne są zgłaszane i głosują na nie uprawnieni Jaworznianie.

Zakwestionowanie powyższych przepisów nie storpedowało uruchomienia mechanizmu kolejnej edycji Jaworznickiego Budżetu Obywatelskiego na 2015 r., ponieważ, w opinii osoby odpowiedzialnej za jej realizację, czyli Sekretarz Miasta, „rozstrzygnięcie nadzorcze odnosi się zaledwie do pojedynczych wyrazów a nie całej uchwały.
- Nadzór nie zakwestionował samych załączników do tegorocznej uchwały - wniosku czy też karty do głosowania. Konsultacje dokończymy wiec zgodnie z ustalonymi a później zaprezentowanymi na spotkaniach z mieszkańcami zasadami - wyjaśnia Sidełko-Paleczny."
W świetle uzasadnienia wyroku WSA, w którym stwierdza się, że „Zastosowanie w zaskarżonej uchwale takiego określenia >mieszkańca< w sposób nieuzasadniony ogranicza krąg osób uprawnionych do udziału w konsultacjach społecznych." trzeba przyznać, że przepisy JBO naruszają równość wobec prawa[6].
Właściwie uregulowano wszystkie najważniejsze aspekty realizacji JBO, poza procedurą tworzenia Zasad. Przyjęte Zasady umożliwiają sprawne funkcjonowanie mechanizmu (czyli zebranie, zweryfikowanie i wybór zadań do realizacji w kolejnej edycji) i rozwiązanie większości ewentualnych problemów (np. dotyczących wyboru propozycji, rozdysponowania tzw. „resztówek").
Osobnym zagadnieniem jest realizacja wybranych projektów, którą regulują przepisy dotyczące realizacji zadań publicznych, gdzie zastosowanie znajduje tryb zamówień publicznych, co czasem stanowi źródło dodatkowych problemów, jednak ich rozwiązanie leży poza mechanizmem JBO.
JBO gwarantuje dostęp do informacji publicznej zarówno w formie tradycyjnej (papierowej), jak i elektronicznej za pośrednictwem sieci Internet. Choć z uwagi na możliwość dostępu do informacji w wersji papierowej jedynie w godzinach pracy instytucji ich udostępniających łatwiejszy dostęp mają osoby korzystające z informacji elektronicznej[7]. Jednak niekompletne informacje - czy to z powodu ich nieudostępniania (np. protokołów z prac Zespołu ds. JBO, raportów z badań i uwag zgłaszanych przez

[6] W Zasadach JBO na 2015 r. zmieniono treść definicji „mieszkańca" na „osoba zamieszkująca na terenie miasta Jaworzna".
[7] Osoby mające dostęp do Internetu mogły także uczestniczyć w badaniu ankietowym na temat realizacji pierwszej edycji JBO, czego nie zagwarantowano osobom takiego dostępu nie posiadającym – kwestionariusz ankiety był dostępny jedynie na stronie internetowej.

mieszkańców do poprzedniej edycji, opisów projektów podanych pod głosowanie), czy to z powodu ich nieopracowania (np. relacji ze spotkań informacyjnych, statystyk udzielonego wsparcia zainteresowanym przygotowaniem wniosku) utrudniają ocenę niektórych aspektów realizacji JBO (np. tworzenie procedury, działania informacyjne, udzielanie wsparcia pomysłodawcom), kontrolę społeczną nad przebiegiem procesu, uniemożliwiają zorientowanie się potencjalnie zainteresowanym w przebiegu i efektach dotychczasowych prac nad zmianą procedury, podjęcie decyzji w sprawie poparcia projektu.

W zakresie planowania strategicznego wnioski musiały spełniać warunek zgodności jedynie z planem zagospodarowania przestrzennego, a także cechować się istotną wartością społeczną, to znaczy mieć na celu zaspokajanie potrzeb danej społeczności, jednak Zasady nie odnoszą się do innych dokumentów strategicznych i programowych samorządu[8].

Czy JBO jest realizowany zgodnie z jego założeniami (zgodność z Regulaminem lub innym dokumentem o podobnym charakterze)?

JBO jest realizowany zgodnie z założeniami, wszystkie działania ustanowione w Zasadach zostały zrealizowane w przewidziany sposób i zgodnie z harmonogramem[9].

Jak wynika z informacji przekazanych z Urzędu Miasta Jaworzno w żadnej z obu edycji formalnie nie zgłoszono do Urzędu Miasta wniosków kwestionujących realizację JBO – na etapie składania wniosków, ich weryfikacji, głosowania czy wyników wyboru.

Głosy krytyczne pojawiały się w lokalnych mediach i portalach internetowych, m.in. dotyczyły sposobu zagospodarowania tzw. „resztówek" pozostałych po wyborze projektów w poszczególnych obszarach konsultacyjnych.

Nie jesteśmy w stanie zweryfikować trafności, wiarygodności, a także tego czy nie były jedynie przejawem walki politycznej w roku wyborczym.

W terminie, czyli w roku 2014, zrealizowano wszystkie projekty wybrane w pierwszej edycji.

Czy realizacja JBO spełnia wymogi uspołecznienia, poszanowania dla procedur

[8] Rozdział I, Postanowienia ogólne § 2 pkt 1.

[9] Za: http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/75-jbo-spotkania-z-mieszkancami

demokratycznych i innych na każdym z etapów?

JBO spełnia wymogi procedur demokratycznych. Zasady gwarantują równe prawa udziału w istotnych etapach (składanie propozycji i decydowanie o wyborze projektów) JBO osobom spełniającym kryterium wieku (obniżone w stosunku do wieku uprawiającego do udziału w wyborach władz) i zamieszkania, choć ogranicza możliwość decydowania o sprawach miasta jako całości.

JBO spełnia wymogi uspołecznienia na wszystkich etapach w ograniczonym stopniu. W największym stopniu uspołecznione jest opracowanie Zasad realizacji kolejnych edycji JBO i weryfikacja projektów składanych przez mieszkańców (w komisjach weryfikacyjnych 1/3 miejsc zagwarantowano dla mieszkańców). Zasady JBO nie przewidują organizacji publicznych dyskusji nad pomysłami do budżetu obywatelskiego czy prezentacji pozytywnie zweryfikowanych projektów, co w sytuacji braku ich opisów utrudnia podjęcie mieszkańcom racjonalnych decyzji. O ich treści mogą dowiedzieć się wyłącznie z akcji promocyjnych prowadzonych przez pomysłodawców. To zaś promuje postawy indywidualistyczne i nie musi służyć budowaniu wspólnoty czy zaspokajaniu potrzeb społecznych[10].

Czy realizacja JBO ma znaczenie wspólnototwórcze (przyczynia się do zwiększenia aktywności społecznej, wzmacnia, integruje wspólnotę lokalną/samorządową)?

Realizacja JBO, z uwagi na fakt, że przewiduje jedynie możliwość składania propozycji zadań publicznych w tzw. obszarach konsultacyjnych, może mieć wyłącznie oddziaływanie o zasięgu lokalnym. I w niektórych z tych obszarów obserwuje się samorzutnie zachodzące procesy o charakterze wspólnototwórczym (np. uzgadnianie priorytetów i zgłaszanych projektów, promowanie projektów i zachęcanie mieszkańców do głosowania, zainteresowanie realizowanymi zadaniami[11]). Natomiast w pozostałych, szczególnie w tych, w których pod głosowanie poddano tylko jeden projekt, tego typu procesów raczej się nie obserwuje.

Brak możliwości składania projektów ogólnomiejskich oznacza, że tego typu problemy nie są podane pod decyzję (konsultacje) mieszkańców miasta. Tym samym może prowadzić do defragmentacji miasta, pogłębienia podziału na zbiorowości aktywne „niejako z natury" (np. te, które postulują utworzenie na ich terenie jednostek

[10] Najlepszym dowodem na to wydaje się jeden ze zwycięskich projektów, który otrzymał 1 głos – pomysłodawcy?

[11] Oczywiście tego typu procesy mogą być także efektem swoistej „zmowy" lokalnych elit, osób aktywnych, które mogą blokować aktywność pozostałych mieszkańców.

pomocniczych) i nieaktywne, spojone więziami społecznymi i zatomizowane.

Czy JBO spełnia wymogi dobrej praktyki? Jeśli tak, to w jakim zakresie?

JBO można zakwalifikować jako dobrą praktykę na trzech płaszczyznach:

- proces modyfikacji Zasad, pomimo braku przyjętej procedury ich opracowania – na uwagę zasługuje jego uspołecznienie oraz posługiwanie się badaniami opinii mieszkańców;
- sprawozdania z realizacji JBO 2014 zawierające m.in.: szczegółową informację o rozdysponowaniu kwoty JBO, realizacji projektów wybranych w ramach JBO oraz zadań dodatkowych wykonanych w ramach środków, które nie zostały rozdysponowane w wyniku wyboru zadań; dokument „Zbiorcza informacja z wykonania Jaworznickiego Budżetu Obywatelskiego w 2014 r."[12] umożliwia zainteresowanym zorientowanie się w zakresie realizacji poszczególnych zadań, poznanie realizatora, administratora oraz kosztach realizacji zadania;
- wizualizacji projektów zrealizowanych w ramach JBO.

Czy mechanizm JBO uwzględnia dokonywanie okresowej oceny funkcjonowania?

Zasady JBO (ani pierwszej, ani drugiej edycji) nie przewidują okresowej oceny realizacji procesu. Pomimo tego taka ocena z udziałem mieszkańców została dokonana po pierwszej edycji. Niestety opinii publicznej nie udostępniono wyników tej oceny (badań ankietowych, uwag kierowanych pod adresem JBO w trakcie i po jego realizacji), choć zgodnie z posiadanymi informacjami, zostały wykorzystane na potrzeby procesu modyfikacji Zasad.

Czy w realizacji JBO stwierdzono dysfunkcje? Jeśli tak, to jakie (identyfikacja sposobów obchodzenia regulaminu, innych)?

Badanie nie stwierdziło dysfunkcji w realizacji JBO, ani na etapie składania, ani wyboru projektów, choć pojawiło się kilka wątpliwości.

1) Po pierwszej edycji, dość arbitralnie, w sposób nieuwzględniony w Zasadach JBO, zdecydowano o zagospodarowaniu tzw. „resztówek" Ta kwestia została uregulowana w Zasadach obowiązujących w drugiej edycji.

2) Brak opisów (nawet w formie fiszek) projektów złożonych do JBO utrudnia ocenę

[12] Zamieszczony na stronie http://www.jbo.jaworzno.pl/ w zakładce Do pobrania (dostęp 27.01.2015 r.).

poprawności ich weryfikacji.

3) Wątpliwości budzi wybór projektów do realizacji stosunkowo niską liczbą głosów (poniżej 10, w tym np. 1 - pomysłodawcy). Pytaniem jest czy tego typu inicjatywy nie są zbyt niszowe?

Czy zasady JBO umożliwiają rozstrzyganie wątpliwości (w zakresie składania wniosków, ich oceny, głosowania, wyboru i realizacji wybranych projektów)?

Zasady JBO wydają się umożliwiać rozstrzyganie większości wątpliwości w zakresie najważniejszych aspektów realizacji procedury, czyli składania i wyboru propozycji oraz rozdysponowania środków oddanych do bezpośredniej decyzji mieszkańców w ramach JBO. Jednak nie posiadamy informacji o wątpliwych przypadkach, a dopiero konfrontacja Zasad z tego typu problemami pozwala jednoznacznie udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Komentarz:

Druga edycja JBO charakteryzowała się nieco mniejszą aktywnością mieszkańców – co prawda złożono jedynie o 5% mniej wniosków (choć zdecydowanie więcej poprawnych[13]), ale głosy oddało o 33% mniej osób. Natomiast do realizacji wybrano prawie dwukrotnie więcej projektów. Przyczyny tej sytuacji mogą być zróżnicowane, np.: efekt brak konkurencji: w obszarach z jednym projektem lub w tych, gdzie koszt zgłoszonych projektów nie przekraczał maksymalnej wartości puli środków dla obszaru; efekt drugiej edycji („zaspokojenie ciekawości"); wyraz stałego trendu spadkowego; słabość działań aktywizujących. Jednak bez pogłębionych badań nie jesteśmy w stanie rozwiać tych wątpliwości. Odpowiedzi mogą przynieść kolejne zrealizowane edycje.

JBO realizowany jest siłami pracowników Urzędu Miasta, dla których oznacza to dodatkowe obowiązki służbowe. Z ich punktu widzenia zadanie jest „trudne, ale satysfakcjonujące". Z jednej strony narażeni są na duży stres (oczekiwania) i różnego rodzaju ataki z wielu stron, ale z drugiej głosy mieszkańców i popularność zrealizowanych zadań (manifestujący się frekwencją korzystających) oczekują, że władze (Prezydent i radni) podejmą decyzję o kontynuacji JBO w kolejnych latach.

In minus należy ocenić zawartość i funkcjonalność strony internetowej JBO http://www.jbo.jaworzno.pl/. O ile zastrzeżeń nie budzą informacje bieżące o funkcjonowaniu JBO (zawartość i aktualność ich publikacji), to jednak zamieszczanie

[13] To znaczy ocenionych pozytywnie pod względem formalnym i merytorycznym, a tym samym pod głosowanie w drugiej edycji podano o 70% wniosków więcej niż pierwszej.

wielu istotnych informacji (np. harmonogramu realizacji JBO, czy terminarza spotkań) jedynie we wpisach w zakładce Aktualności, nieco utrudnia zdobywanie informacji na temat funkcjonowania JBO (wymaga dosyć czasochłonnego przeszukiwania poszczególnych wpisów). Uzupełnienia wymagają dokumenty proceduralne, materiały archiwalne.

Rekomendacje

Na podstawie przeprowadzonego badania sformułowaliśmy następujące rekomendacje pod adresem JBO:

- opracowanie i przyjęcie procedury opracowania Zasad, która określi zadania, uczestników i formy jej realizacji;
- rozważenia opracowania Zasad o dłuższym horyzoncie czasowym (np. okres kadencji) z zachowaniem możliwości wprowadzania niezbędnych korekt wynikających bądź z zauważonych na bieżąco dysfunkcji, bądź okresowej oceny;
- uzupełnienie Zasad o wymóg przeprowadzania okresowej oceny (szczególnie istotne w przypadku opracowania Zasad o dłuższym horyzoncie obowiązywania);
- wzbogacenie zawartości strony internetowej poświęconej JBO o dokumenty dotyczące procedury (np. rozporządzenia Prezydenta), realizacją (np. relacje ze spotkań), oceną (wyniki badań, protokoły z prac Zespołu);
- publikację na stronie internetowej opisów (nawet w formie fiszek) wszystkich projektów złożonych do JBO;
- umożliwienie społecznościom lokalnym (mieszkańcom obszarów konsultacyjnych) uzgadniania priorytetów i uwspólnienia pomysłów (np. poprzez oficjalnie organizowane spotkania i/lub udostępnienie lokali, np. w punktach konsultacyjnych na spotkania takich grup);
- podjęcie działań promujących JBO na każdym etapie (np. w formie publicznej prezentacji projektów przez ich autorów, umożliwiająca zapoznanie się mieszkańców ze zgłoszonymi propozycjami i wyrobienie sobie własnej opinii,
- wprowadzenie projektów ogólnomiejskich;
- wyliczenie kosztu obsługi JBO (w szczególności promocji) i podanie do publicznej wiadomości,
- wprowadzanie głosowania na pojedyncze projekty w obszarach konsultacyjnych na zasadzie wyboru (tak/nie),

- ustanowienie minimalnej liczby głosów dla ważności wyboru projektu do realizacji (eliminacja przypadków wyboru do realizacji projektów z niewielką liczbą głosów, poniżej 10)
- opublikowania wykazu faktur związanych z realizacją zadań w ramach JBO, najlepiej w ramach rejestru umów;
- wyodrębnienie środków na realizację JBO (wynagrodzenia lub gratyfikacji zaangażowanych pracowników, działania edukacyjno-promocyjne).

3. Kontekst uruchomienia Jaworznickiego Budżetu Obywatelskiego

Mechanizm budżetu obywatelskiego w Jaworznie został uruchomiony z inicjatyw osoby prywatnej. Pierwsza edycja JBO 2014 została przeprowadzona w okresie maj – wrzesień 2013 roku na podstawie Uchwały Nr XXXII/456/2013 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 17 maja 2013 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych związanych z przygotowaniem budżetu miasta Jaworzna na 2014 r.
Kwota, o której w ramach pierwszej edycji JBO mogli zdecydować mieszkańcy Jaworzno, wyniosła 2 021 425 zł, czyli 0,5% wydatków miasta w 2014 r., podzielona została pomiędzy 13 obszarów konsultacyjnych, zgodnie z następującym algorytmem[14] – każdy z 13 obszarów konsultacyjnych dysponował stałą kwotą w wysokości 120 000 zł plus dodatkową wyliczoną jako iloczyn liczby mieszkańców danego obszaru i kwoty 5 zł.
Projekty mogły mieć różnorodny charakter (inwestycyjne, społeczne), jednak musiały dotyczyć wyłącznie obszarów „konsultacyjnych, właściwych dla miejsca zamieszkania, z zastrzeżeniem, iż organizacje pozarządowe mogą zgłaszać propozycje zadań publicznych dla wszystkich obszarów konsultacyjnych"[15]. Do zgłaszania projektów uprawnieni byli „mieszkańcy Jaworzna, którzy ukończyli 15 rok życia, z wyjątkiem radnych oraz organizacje pozarządowe, działające na terenie miasta Jaworzna"[16]. Wnioski przyjmowano przez 21 dni.
W pierwszej edycji JBO zgłoszono 105 projektów, w poszczególnych obszarach od 3

[14] Określony w Rozdział 1. Postanowienia ogólne § 5.
[15] Zgodnie z § 6 Rozdział 2. Nabór propozycji zadań publicznych.
[16] Zgodnie z § 5 Rozdział 2. Nabór propozycji zadań publicznych.

do 18[17]. Po weryfikacji dokonanej przez 13 zespołów ds. budżetu obywatelskiego, odrębnych dla każdego obszaru konsultacyjnego pod głosowanie podano 55 projektów. W żadnym z obszarów liczba wniosków nie była niższa od 2 i wyższa od 7[18]. Weryfikacja trwała 47 dni.

Opublikowano wykazy wniosków:

1) złożonych w ramach JBO – odrzuconych z powodu niespełnienia wymagań formalnych (bez uzasadnienia decyzji, lista obejmuje 36 pozycji),
2) złożonych w ramach JBO, które otrzymały negatywną opinię merytorycznych wydziałów UM (z uzasadnieniami, lista obejmuje 11 obszarów konsultacyjnych),
3) dopuszczonych do głosowania (bez opisów).

W głosowaniu, do udziału w którym uprawnieni byli wszyscy mieszkańcy Jaworzna, którzy ukończyli 15 lat[19], oddano 14 600 głosów, to znaczy wzięło w nim udział 18% uprawnionych. 8% oddanych głosów było nieważnych. Głosowanie trwało 8 dni. 70% głosów oddano w sposób tradycyjny, czyli do urny, a 30% drogą elektroniczną.

Na podstawie głosowania do realizacji w ramach JBO wybrano 15 projektów, w 11 obszarach po 1, w 2 po 2 projekty[20].

Jak napisano w Podsumowaniu JBO 2014 „Wśród zwycięskich przedsięwzięć zdecydowany prym wiodą projekty związane ze sportem i rekreacją. Aż 13 z 15 pomysłów dotyczy budowy lub modernizacji boisk i placów zabaw. Pokazuje to, że jaworznianie lubią spędzać wolny czas na świeżym powietrzu i potrzebują nowoczesnych obiektów, które umożliwią im aktywny wypoczynek."[21] Może także oznaczać, że te środowiska potrafią się najlepiej zmobilizować.

W momencie opracowania raportu, jak wynika z dokumentu „Zbiorcza informacja z wykonania Jaworznickiego Budżetu Obywatelskiego w 2014 r." zrealizowano wszystkie zadania wybrane w ramach JBO 2014 oraz 13 z 14 zadań dodatkowych realizowanych w ramach oszczędności.

W Rozdziale 2. Nabór propozycji zadań publicznych § 2 zapisano, że „Rozpoczęcie konsultacji inauguruje akcja informacyjno-edukacyjna skierowana do mieszkańców, połączona ze spotkaniami w obszarach konsultacyjnych, obejmującymi między innymi wybór reprezentacji mieszkańców dla danego obszaru." Zorganizowano 13 spotkań

[17] Zob. Wykaz wszystkich wniosków złożonych w ramach Jaworznickiego Budżetu Obywatelskiego – zakres informacji obejmuje wnioskodawcę i tytuł projektu.
[18] Zob. Wykaz wniosków dopuszczonych do głosowania.
[19] Zgodnie z Rozdziałem 4. Wybór zadań publicznych do realizacji § 2.
[20] Zob. Podsumowanie głosowania w ramach JBO.
[21] http://www.jaworzno.pl/pl/nasze_miasto/jaworznicki_budzet_obywatelski (dostęp 30.11.2014 r.).

i punktów konsultacyjnych w każdym z obszarów konsultacyjnych. Spotkania w większości odbywały się w szkołach, domach kultury, klubach osiedlowych, a także w strażnicy OSP i Urzędzie Miasta. Pora spotkania to 17:00. Punkty informacyjne działały w tych samych miejscach.

Materiały archiwalne, dokumentujące proces realizacji pierwszej edycji JBO dostępne są na stronie http://www.jbo.jaworzno.pl/archiwum.

Problemem pierwszej edycji było niedoszacowanie wartości projektów, co istotnie wydłużało czas realizacji wybranych zadań inwestycyjnych, dlatego w drugiej edycji duży nacisk – tak na etapie opracowania projektu, jak i jego weryfikacji – położono na dobre oszacowanie kosztów jego realizacji.

4. Projektowanie JBO

1. Procedura tworzenia Zasad organizacji JBO		
1.1	Czy istnieje i jest publicznie dostępna? *(forma i miejsce udostępnienia)*	Procedura tworzenia nie została opracowana. Aktualizacja Zasad drugiej edycji JBO to spontaniczna wola władz miejskich (Prezydenta i radnych) oraz osób zaangażowanych w pierwszą edycję. Proces opracowania edycji JBO 2015 przebiegał wg następującego scenariusza: ❑ spotkanie Prezydenta Miasta oraz przewodniczących klubów radnych Rady Miejskiej w Jaworznie w sprawie przyszłości mechanizmu – w świetle pozytywnych doświadczeń i zaangażowania mieszkańców postanowiono o kontynuacji i powołano Zespół do wypracowania nowego projektu uchwały o budżecie obywatelskim na 2015 r., w jego składzie znajdą się pracownicy urzędu, radni, Dawid Serafin (inicjator budżetu obywatelskiego w Jaworznie) i przedstawiciele mieszkańców – spotkanie odbyło się 28 października 2013 r.; ❑ spotkanie Zespołu – dyskutowano m.in. treść ankiety, w której mieszkańcy mieli się wypowiedzieć m.in. w kwestiach: liczy obszarów i punktów konsultacyjnych, granic obszarów, podmiotów uprawnionych do składania wniosków, sposobu głosowania oraz sposobu wykorzystania pozostałej puli pieniędzy – planowana realizacja ankiety to przełom grudnia 2013 i stycznia 2014, analiza wyników na spotkaniu Zespołu na początku lutego 2014 r. – spotkanie odbyło się 5 grudnia 2013 r.; ❑ badanie ankietowe – zrealizowano w dniach od 31 grudnia 2013 r. do 22 stycznia 2014 r.; formularz ankietowy został wysłany na adresy mailowe wszystkich wnioskodawców biorących udział w I edycji JBO oraz udostępniony na stronie internetowej http://www.jbo.jaworzno.pl/ – odpowiedzi można było przesyłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Miejskiego w Jaworznie, mailowo na adres jbo@um.jaworzno.pl (co jednak nie gwarantuje anonimowości) lub zostawić w punkcie informacyjnym UM – kwestionariusz ankiety był dostępny jedynie na stronie internetowej JBO http://www.jbo.jaworzno.pl/ ; ankieta nie gromadziła danych wrażliwych, otrzymano 119 ankiet – wyniki badania zostały opracowane jedynie na potrzeby procesu zmiany Zasad JBO i nie zostały upublicznione; ❑ spotkania Zespołu (liczącego 22 osoby, „Towarzyszą nam także inne osoby zainteresowane przyszłością JBO.") – w trakcie prac uwzględniono m.in.: uwagi

		złożone do protokołów przez członków komisji czuwających nad przebiegiem naboru zadań w pierwszej edycji, wyniki badania ankietowego – prace nad propozycjami nowej procedury zakończono na spotkaniu w dniu 6 marca 2014 r.; ❑ opiniowanie propozycji procedury przez mieszkańców miasta na specjalnych formularzach, które były dostępne w obszarach konsultacyjnych i na stronie internetowej Jaworznickiego Budżetu Obywatelskiego – termin opiniowania od 18 marca do 1 kwietnia 2014 r. – wyniki badania zostały opracowane jedynie na potrzeby procesu zmiany Zasad JBO i nie zostały upublicznione; ❑ spotkanie Zespołu poświęcone omówieniu wyników badania opinii mieszkańców – spotkanie odbyło się 3 kwietnia – protokoły z posiedzeń Zespołu były każdorazowo odczytywane na jego spotkaniach i przyjmowane przez jego członków, co oznacza, że uczestnicy spotkań spoza członków Zespołu także mieli możliwość zapoznania się z nimi, jednak nie zostały one upublicznione – tzn. udostępnione szerokiej opinii publicznej; ❑ akceptacja kolegium Prezydenta Miasta – zwiększono wielkość puli JBO do nieco ponad 2 mln zł; ❑ uchwała Rady Miejskiej w Jaworznie w sprawie JBO – zaakceptowano wszystkie zapisy wypracowane przez Zespół ds. budżetu obywatelskiego, zwiększono wysokość puli na JBO z zakładanych 2,1 mln na 2,9 mln zł, skorygowano algorytm podziału środków – na każdy z obszarów konsultacyjnych przypada stała kwota 100 tys. zł, plus 10 zł za każdego mieszkańca danego rejonu – sesja odbyła się w dniu 29 kwietnia 2014 r.
1.2	Czy wyznaczono osobę odpowiedzialną za opracowanie procedury? *(funkcja w strukturze JST)*	Sekretarz Miasta Ewa Sidełko-Paleczny
2. Uspołecznienie procedury tworzenia Zasad organizacji JBO		
2.1	Czy jest tworzona przez osoby reprezentujące różne środowiska? Jakie?	Tak, z udziałem urzędników, radnych i mieszkańców – osób zgłaszających projekty, które wybrano do realizacji w pierwszej edycji.
2.2	Czy informacja o pracach nad procedurą *(kto i kiedy brał w nich udział oraz czy osoby spoza tego grona mieli możliwość zgłaszania do niej uwag)* została opublikowana?	Na bieżąco publikowano informacje o pracach nad procedurą. Jednak zakres publikowanych informacji trudno uznać za wystarczający. Brakuje m.in. sprawozdań ze spotkań Zespołu czy wyników badania ankietowego i konsultacji społecznych.

	(forma, miejsce i czas publikacji)	
2.3	Czy opracowana procedura została poddana konsultacjom społecznym? *(forma konsultacji, ich wynik, publikacja wyników)*	Tak, patrz punkt 1.1.
3. Zespół ds. JBO		
3.1	Czy istnieje Zespół ds. JBO? *Jeśli nie, to dlaczego?*	Zespół ds. budżetu obywatelskiego
3.2	W oparciu o jakie zasady działa Zespół? *(zarządzenia burmistrza, regulamin pracy, inne)* Jakie są kompetencje zespołu?	Zarządzenie Prezydenta Miasta – na zasadach uzgodnionych w trakcie spotkania 28 października 2013 r. – OR.0050.24.2014 z 17 stycznia 2014 r., zmienione dwukrotnie Zarządzeniami: OR.0050.47.2014 z 18 lutego 2014 r. i OR.0050.76.2014 z 11 marca 2014 r.
3.3*	Na jakich zasadach następuje rekrutacja członków Zespołu? *(instytucje i środowiska oraz formy zgłaszania kandydatur, dokonywania wyboru członków)*	Na zasadach uzgodnionych w trakcie spotkania 28 października 2013 r. – członkowie Zespołu zostali wytypowani na tych spotkaniach. Nie ma specjalnej procedury rekrutacji.
3.4*	Jaki jest skład Zespołu? *(liczba członków, reprezentowane instytucje i środowiska)* Czy skład Zespołu jest publicznie znany? *(forma, miejsce i czas publikacji)*	Skład zespołu: pracownicy urzędu, radni, Dawid Serafin (inicjator budżetu obywatelskiego w Jaworznie) i przedstawiciele mieszkańców (autorzy zwycięskich projektów z pierwszej edycji JBO). Imienny skład Zespołu nie jest publicznie znany, choć był oficjalnie prezentowany podczas otwartych spotkań Zespołu.

3.5*	W jaki sposób pracuje Zespół? *(forma i częstotliwość spotkań, frekwencja)* Czy prace Zespołu są rejestrowane, a protokoły upubliczniane? *(forma, czas i miejsce upubliczniania)* Jakie są efekty tej pracy Zespołu? *(konkretne rezultaty, np. procedura, zmiany procedury, inne)*	Zespół spotkał się 5 razy. Po spotkaniach Zespołu na stronie http://www.jbo.jaworzno.pl/ publikowano notatki prasowe ze spotkania, w których ogólnie informowano o przebiegu prac nad procedurą JBO 2015. Natomiast nie opublikowano sprawozdań i protokołów z posiedzeń. Efektem pracy Zespołu są zmiany w procedurze JBO obejmujące m.in.: ❑ dopracowanie definicji terminu „zadanie publiczne", ❑ zmianę liczby i kształtu obszarów konsultacyjnych, ❑ zawężenie listy uprawnionych do składania wniosków wyłącznie do osób fizycznych w wieku co najmniej 15 lat, ❑ uzupełnienie procedury JBO o formalne ogłoszenie naboru wniosków przez Prezydenta Miasta, ❑ doprecyzowano zasady modyfikacji wniosków, ❑ uzupełnienie procedury o podanie do wiadomości przez Prezydenta Miasta wyników weryfikacji projektów, ❑ doprecyzowanie definicji uprawnionego do głosowania w JBO, ❑ uregulowanie rozdysponowania tzw. „resztówek", czyli kwoty środków nie wykorzystanych w danym obszarze bądź z powodu niewystarczającej liczby wniosków, bądź oszczędności dokonanych w trakcie postępowań przetargowych, ❑ zmianę formatu Załączników nr 3 Formularz Wniosku, m.in. poprzez zastąpienie nr PESEL datą urodzenia tak wnioskodawcy, jak i popierających i nr 4 Karta do głosowania.
3.6*	W jaki sposób informuje się o pracach Zespołu? *(forma, czas – na ile przed spotkaniem Zespołu? i miejsce upubliczniania)*	O pracach Zespołu informuje się przede wszystkim po jego spotkaniu na stronie internetowej http://www.jbo.jaworzno.pl/. Nie ogłasza się terminów kolejnych spotkań Zespołu w formie osobnych komunikatów. Daty kolejnych posiedzeń podawane są w notatkach relacjonujących poprzednie spotkania Zespołu.
3.7*	Czy spotkania Zespołu są otwarte dla osób spoza jego grona? Czy w pracach zespołu mogą brać udział osoby spoza Zespołu? Czy o takiej możliwości informowano w ogłoszeniach o spotkaniach Zespołu? Czy zapraszano imiennie takich uczestników	Tak, spotkania są otwarte. W spotkania uczestniczy spora i zmienna liczba mieszkańców miasta (od kilku do kilkunastu). Prace nad nowelizacją nie były wolne od problemów. Jednym z takich przypadków była próba rozpowszechnienia przez ówczesnego Przewodniczącego Rady Miejskiej ankiety na temat oceny I edycji JBO wbrew stanowisku Zespołu, który już wcześniej dystrybuował opracowaną przez siebie ankietę. Ta praktyka spotkała się z krytyką inicjatora JBO Dawida Serafina http://www.jaworznianin.pl/2014/01/zamieszanie-

	(np. eksperci, reprezentanci określonych środowisk)? Czy ci uczestnicy mogli zgłaszać uwagi i pytania?	woklo-jaworznickiego-budzetu-obywatelskiego-komentarz/ (dostęp 5.12.2014 r.).
4. Przyjęcie Zasad organizacji JBO		
4.1	W jaki sposób przyjęto Zasady organizaci JBO? *(uchwała rady miejskiej, zarządzenie burmistrza, inna)*	Zasady organizacji JBO zostały przyjęte Uchwałą Nr XLVI/604/2014 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych związanych z przygotowaniem budżetu miasta Jaworzna na 2015 r.
4.2	Czy w Zasadach określono pulę środków na JBO i jego poszczególne komponenty *(np. wyodrębniono projekty ogólnomiejskie i dzielnicowe, określono zasady podziału pomiędzy jednostki organizacyjne)*?	Nie określono puli środków. W Zasadach podano jedynie algorytm wyliczenia kwoty przypadającej na każdy z 20 obszarów konsultacyjnych, co pozwala wyliczyć maksymalną wysokość tej kwoty (Rozdział I. Postanowienia ogólne § 5). Wyliczone kwoty budżetu obywatelskiego na 2015 r. przypadające na dany obszar konsultacyjny podano we wpisie „JBO: Spotkania z mieszkańcami" http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/75-jbo-spotkania-z-mieszkancami (dostęp 3.12.2014 r.). Nie wyodrębniono projektów ogólnomiejskich. Całość budżetu odnosi się wyłącznie do obszarów konsultacyjnych.

5. Wdrożenie JBO

1. System informacji o JBO		
1.1	Czy w zasadach określono politykę informowania o JBO?	Mechanizmem informowania mieszkańców w zakresie przygotowania wniosków do budżetu obywatelskiego jest „Akcja informacyjno – edukacyjna (...)" (Rozdział I. Postanowienia ogólne § 2 pkt 11). Podstawowym medium informacyjnym jest prowadzona przez miasto strona internetowa pod adresem http://www.jbo.jaworzno.pl/, która pełni rolę „kompendium wiedzy na temat budżetu obywatelskiego, na bieżąco rejestrująca proces typowania zadań do budżetu obywatelskiego w danym obszarze konsultacyjnym". (Rozdział I. Postanowienia ogólne § 2 pkt 12). Ponadto mieszkańcy byli informowani o JBO przy pomocy filmów informacyjnych, ulotek, ogłoszeń i materiałów promocyjno – informacyjnych w prasie, banerów na portalach internetowych itp.

1.2	Czy prowadzono kampanię promocyjną JBO? *(forma, czas, budżet)*	W ramach kampanii promocyjnej JBO uruchomiono: punkty informacyjne oraz zorganizowano 20 spotkań z mieszkańcami (po jednym w każdym z obszarów konsultacyjnych). Spotkania odbywały się w okresie od 19 maja do 30 maja 2014 r. Adresy punktów, w których były dostępne materiały informacyjne opublikowane we wpisie „JBO: Spotkania z mieszkańcami" http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/75-jbo-spotkania-z-mieszkancami (dostęp 3.12.2014 r.). Nie wydzielono specjalnego budżetu kampanii promocyjnej. Koszty realizacji tego elementu JBO ponoszone były z budżetów poszczególnych wydziałów, przede wszystkim Biura Promocji i Informacji. Szacunkowy koszt kampanii informacyjno-edukacyjnej JBO 2015 wyniósł około 23 tys. zł. W ramach tych środków wydrukowano ulotki, publikowano materiały promocyjno-informacyjne w prasie i banery na portalach internetowych, nagrywano filmy informujące o JBO oraz nagłaśniano i nagrywano 20 spotkań z mieszkańcami.
1.3	Czy istnieje strona internetowa JBO? *zawartość:* *a) regulamin, kalendarz, weryfikacja projektów (wraz z uzasadnieniami), opisy projektów (możliwość komentowania), punkty głosowania, wyniki głosowania* *b) kontakt do osób odpowiedzialnych za JBO* *c) informacja o realizacji wybranych projektów* *d) aktualizacja strony* Czy informacje o najważniejszych etapach JBO publikowano na stronie głównej urzędu czy jedynie w dedykowanej stronie/zakładce? Czy założono profil JBO na portalach społecznościowych? *aktualizacja, liczba śledzących* Czy na stronie internetowej poświęconej JBO dostępne są dane dotyczące poprzednich edycji?	Tak, pod adresem http://www.jbo.jaworzno.pl/ Zawiera: ❑ Regulamin (w zakładce do Pobrania - Zasady regulujące składnie wniosków do JBO na 2015 r. w formie projektu Załącznika do Uchwały RM), ❑ harmonogram, jednak nie w formie osobnej zakładki, ale we wpisie „JBO: Spotkania z mieszkańcami" http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/75-jbo-spotkania-z-mieszkancami (dostęp 3.12.2014 r.), ❑ informację o spotkaniach (terminy, miejsca), we wpisie „JBO: Spotkania z mieszkańcami" http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/75-jbo-spotkania-z-mieszkancami (dostęp 3.12.2014 r.), ❑ informację o weryfikacji projektów wraz z uzasadnieniami (Plik Wykaz wniosków zaopiniowanych negatywnie), ❑ informację o zasadach, sposobach i miejscach głosowania, we wpisie „JBO 2015: jak głosować" http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/85-jbo-2015-jak-glosowac (dostęp 3.12.2014 r.), ❑ wyniki głosowania, we wpisie „Znamy zwycięzców drugiej edycji" http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/95-znamy-zwyciezcow-drugiej-edycji (dostęp 19.12.2014 r.) Nie zawiera: ❑ opisów projektów i możliwości ich komentowania (W pliku Wykaz wniosków

		pozytywnie zaopiniowanych pod względem merytorycznym, które zostaną podane pod głosowanie i na karcie głosowania podano jedynie informacje o autorze, właściwym obszarze konsultacyjnym, szacunkowym koszcie oraz czasem doprecyzowano lokalizację projektu); ❑ dane kontaktowe realizatorów JBO, jednak bez imiennego wskazania osoby odpowiedzialnej za JBO. Strona jest aktualizowana na bieżąco. Informacje o najważniejszych etapach JBO publikowane były na stronie głównej urzędu. Na stronie internetowej poświęconej BO dostępne są dane dotyczące poprzedniej edycji (zakładki Archiwum i Efekty JBO 2014)
1.4	Czy wydano i dystrybuowano materiały promocyjne *(broszury, ulotki, plakaty i inne)* *Ocena jakości materiałów: analiza języka, ważności treści, dostępności (przyswajalności) informacji.* *Autor(rzy) treści i grafik.* W jaki sposób dystrybuowano te materiały? *(czas, miejsce, forma – papierowa, online, efektywność systemu dystrybucji – stopień rozdysponowania materiałów)*	Tak, wydrukowano kilka tysięcy ulotek zawierających podstawowe informacje o JBO, które rozkolportowane przede wszystkim w trakcie spotkań z mieszkańcami. Wydrukowano własnym sumptem na kolorowej drukarce kilkadziesiąt plakatów promujących JBO, które rozkolportowano w mieście w okresie realizacji JBO. Publikowano ogłoszenia w mediach na każdym etapie realizacji JBO i z wynikami weryfikacji oraz głosowania. Filmy poświęcone JBO opublikowano na kanale miasta w serwisie Youtube https://www.youtube.com/user/MiastoJaworzno/videos?sort=dd&view=0&shelf_id=0 (dostęp 19.12.2014 r.)
1.5	Czy organizowano spotkania informacyjno-promocyjne JBO? Czy spotkania się odbywały? Kto był ich organizatorem? *(czy tylko Urząd, czy na wniosek Urzędu także rady osiedli, organizacje pozarządowe)* W jakich terminach były organizowane i jaki był czas ich trwania? W jaki sposób informowano o spotkaniach? Jaka była tematyka spotkań? *(wyłącznie promocja JBO, sprawy formalne*	Tak, zorganizowano spotkania informacyjne dla mieszkańców. Organizatorem spotkań był Urząd Miasta, w spotkaniach uczestniczyli m.in. przedstawiciele Zarządu Miasta i radni miejscy. Spotkania odbyły się w okresie od 19 do 30 maja, w dni powszednie, od godziny 17:00, przede wszystkim w szkołach oraz domach kultury i klubach osiedlowych. Informacja o spotkaniach została opublikowana na stronie poświęconej budżetowi obywatelskiemu http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/75-jbo-spotkania-z-mieszkancami (dostęp 4.12.2014 r.) na tydzień przed pierwszym spotkaniem, czyli 12 maja, na stronie Urzędu Miasta http://www.jaworzno.pl/pl/aktualnosci/1478/jbo_ruszaja_spotkania_z_mieszkancami.html (dostęp 4.12.2014 r.), w dniu pierwszego ze spotkań, czyli 19 maja. Informacje o

	związane z udziałem w JBO – składanie wniosków, głosowanie, dyskusja mieszkańców nad potrzebami miasta/dzielnicy) Kto prowadził spotkania? Kto występował? (*np. urzędnicy, którzy wyjaśniali pewne kwestie, członkowie Zespołu ds. JBO spoza Urzędu)* Jaka była frekwencja? Czy opublikowano relacje ze spotkań?	spotkaniach publikowano także w lokalnych mediach. Spotkania miały charakter czysto informacyjny i służyły przekazaniu zainteresowanym najważniejszych informacji, m.in. o: „sposobie zgłaszania inicjatyw w ramach JBO, trybie ich weryfikacji i zasadach późniejszego głosowania". Spotkania prowadzili Prezydent lub jego zastępcy. Przeciętnie w spotkaniach uczestniczyło od kilku do 30 osób. Nie opublikowano relacji ze spotkań.
1.6	Czy ukazywały się publikacje o JBO w lokalnych mediach? *Jakich?*	Tak, obowiązek przekazania wyników i sprawozdania z wykonania JBO do mediów zapisano w Zasadach (Rozdział IV, Wybór zadań publicznych do realizacji § 13 i Rozdział V, Przyjęcie zadań publicznych do realizacji § 5). Np. „Tydzień w Jaworznie" http://www.twj.pl/index.php/lipiec-2014/267-jbo czy http://www.twj.pl/index.php/urzad-2/588-kolejne-projekty-jbo-2015 (dostęp 4.12.2014 r.) Portal Nasze Miasto http://jaworzno.naszemiasto.pl/artykul/budzet-obywatelski-w-jaworznie-oddaj-swoj-glos-tylko-do,1996540,art,t,id,tm.html czy http://jaworzno.naszemiasto.pl/artykul/jbo-jaworzno-znamy-pierwsze-zwycieskie-projekty,2443609,art,t,id,tm.html (dostęp 4.12.2014 r.) Niektóre krytyczne (zob. http://www.jaw.pl/2014/05/pierwsza-edycja-jbo-ciagle-w-powijakach/, dostęp 5.12.2014 r.) spotykały się z reakcją osób odpowiedzialnych za JBO (zob. odpowiedź na https://www.facebook.com/pages/Jaworznicki-Bud%C5%BCet-Obywatelski-G%C5%82osowanie/541615529227631 (dostęp 5.12.2014 r.). Niezidentyfikowana prywatna osoba założyła na portalu Facebook profil pod nazwą Jaworznicki Budżet Obywatelski – Głosowanie (https://www.facebook.com/pages/Jaworznicki-Bud%C5%BCet-Obywatelski-G%C5%82osowanie/541615529227631) – aktualizowany w okresie realizacji poszczególnych działań: prac nad procedurą, spotkań informacyjnych z mieszkańcami, przyjmowania wniosków, głosowania, ogłaszania wyników; 501 śledzących (na dzień 3.12.2014 r.).
1.7	Czy wyznaczono osoby odpowiedzialne za kampanię informacyjną w sprawie JBO	Za kampanię promocyjną, zgodnie z kompetencjami, odpowiedzialne było Biuro Promocji I Informacji.

	prowadzenie strony i profili *opracowanie materiałów informacyjnych* *kontakty z mediami* *(funkcja, wydział Urzędu)*	
2. Przygotowanie projektów		
2.1	Czy określono zasady przygotowania projektów? Jakie zasady obowiązywały w badanym okresie? *- uprawnieni wnioskodawcy;* *- formalne i merytoryczne (w tym typ przedsięwzięć: inwestycyjne – nieinwestycyjne, ogólnomiejskie-dzielnicowe, podział miasta na dzielnice/obszary);* *- warunki dopuszczalności projektów;* *- forma składania (papierowa, elektroniczna, inna)* *- konieczność oszacowania budżetu przez wnioskodawcę;* *- czas składania wniosków.*	❑ uprawnionymi wnioskodawcami byli mieszkańcy Jaworzna, którzy ukończyli 15 rok życia (Rozdział II, Nabór propozycji zadań publicznych § 3); ❑ kryteria formalne: 1) złożenie poprawnie wypełnionego wniosku przez osobę uprawnioną, 2) wniosek może dotyczyć zadań publicznych „wyłącznie w obszarach konsultacyjnych, właściwych dla ich miejsca zameldowania na pobyt stały lub czasowy", 3) uzyskanie poparcia dla wniosku minimum 15 mieszkańców danego obszaru konsultacyjnego w wieku 15 lat, 4) koszt zgłoszonego projektu nie może przekroczyć wysokości puli dla danego obszaru konsultacyjnego (Rozdział II, Nabór propozycji zadań publicznych); ❑ kryteria merytoryczne – wnioski mogą dotyczyć zadań publicznych, przez które rozumie się „zadania własne gminy, określone w ustawach o samorządzie gminnym i powiatowym, realizowane na terenach, do których gmina posiada tytuł prawny, możliwe do wykonania w jednym roku budżetowym, zgodne z planem zagospodarowania przestrzennego, o istotnej wartości społecznej, tj. dedykowane i zaspokajające potrzeby danej społeczności" Rozdział I, Postanowienia ogólne § 2 pkt 1); ❑ forma składania – papierowa, do zabezpieczonych i dostarczonych przez Urząd Miasta urn w punktach konsultacyjnych wyznaczonych w Zał. Nr 4 do Zasad (Rozdział II, Nabór propozycji zadań publicznych § 7): ❑ wnioskodawca był zobowiązany do oszacowania budżetu brutto (Rozdział II, Nabór propozycji zadań publicznych § 3); ❑ warunkiem przekazania wniosków do głosowania była pozytywna ocena formalna i merytoryczna; ❑ wnioski można było składać przez 22 dni, od 9 do 30 czerwca.
2.2	Czy udzielano wsparcia potencjalnym wnioskodawcom? Jeżeli tak, to w jakiej formie?	❑ potencjalnym wnioskodawcom oferowano wsparcie urzędników miejskich przy wypełnianiu wniosków za pośrednictwem przede wszystkim kontaktu osobistego, kontaktu telefonicznego i e-mail, jednak tego typu wsparcia nie udzielano w

	(doradztwo, spotkania, konsultacje projektów FAQ na stronie poświęconej JBO, dodatkowe informacje pomocne przy opracowani projektów, np.: przykładowe cenniki, diagnozy itp.) Czy informowano o możliwości skorzystania ze wsparcia? *(formy, terminy, miejsc doradztwa i inne)* *Ocena funkcjonowania systemu (aktualność, rzetelność informacji poradniczych, np. w FAQ, korzystanie z systemu – liczba pytań, czas udzielania odpowiedzi na pytania mieszkańców)*	punktach informacyjnych, ponieważ nie dyżurowały w nich osoby kompetentne w zakresie realizacji projektów. Wnioskodawcy zapraszani byli do Wydziału Rozwoju i Polityki Gospodarczej w Jaworznie (Plac Górników 5), gdzie pomagano wypełniać wnioski, sprawdzano działki pod względem prawa własności, dodatkowo osoby kompetentne pracujące w Wydziale Inwestycji Miejskich pomagały wnioskodawcom oszacować koszty; ❑ poinformowano o możliwości skorzystania ze wsparcia http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/76-jbo-czas-na-pomysly-mieszkancow (dostęp 4.12.2014 r.), ❑ nie opracowano FAQ na stronie poświęconej JBO, ❑ nie rejestrowano pytań kierowanych w sprawie JBO, jednak szacuje się, że około 1/3 wnioskodawców zwróciło się do Urzędu Miasta o udzielenie informacji, przede wszystkim na temat sposobu wypełnienia wniosków, oszacowania kosztów projektu, weryfikacji stanu własnościowego terenu związanego z realizacją projektu inwestycyjnego.
2.3	Czy etap opracowania projektów był uspołeczniony? Czy organizowano formalne i/lub nieformalne spotkania mieszkańców poświęcone dyskusji nad pomysłami? *miejsca, pory spotkań, sposób informowania o spotkaniach, sposób zorganizowania spotkań (patrz pkt 1.5)* Czy funkcjonowały fora internetowe, na których mieszkańcy mogli dyskutować o swoich pomysłach? Czy zapewniono możliwość kontaktu z wnioskodawcami?	Etap opracowania projektów nie był uspołeczniony. Nie organizowano ani formalnych ani nieformalnych spotkań mieszkańców poświęconych dyskusji nad pomysłami. Nie funkcjonowały także fora internetowe, na których mieszkańcy mogli dyskutować o swoich pomysłach. Nie zapewniono możliwość kontaktu z wnioskodawcami. Tego typu procesy odbywały się w niektórych obszarach konsultacyjnych samorzutnie.
3. Zgłaszanie i weryfikacja projektów		
3.1	Czy zasady określały termin składania projektów? Czy poinformowano o rozpoczęciu i	Zasady określały ramowy harmonogram, w którym składanie wniosków przewidziano na czerwiec 2014 r. (Załącznik nr 2), jednak wyznaczenie konkretnego terminu naboru przekazano do kompetencji Prezydenta Miasta (Rozdział II, Nabór propozycji zadań

	zakończeniu przyjmowania oraz liczbie złożonych projektów? Czy dokonywano zmian *(wydłużenia, skrócenia)* w kalendarzu składania wniosków? Jeśli tak, to dlaczego? Czy możliwość wprowadzania zmian przewidywały zasady organizacji JBO?	publicznych § 1). Poinformowano o rozpoczęciu (http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/76-jbo-czas-na-pomysly-mieszkancow dostęp, 4.12.2014 r.) i zakończeniu przyjmowania wniosków (http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/78-jbo-2015-urny-otwarte, 4.12.2014 r.). Nie dokonano zmian w kalendarzu składania wniosków, zresztą Zasady nie przewidują takiej możliwości.
3.2	Czy opublikowano listę złożonych projektów wraz z ich opisami? *Czy składane propozycje były publikowane na bieżąco czy dopiero po upływie terminu ich składania?* Czy upubliczniono dane wnioskodawcy Czy umożliwiono kontakt z wnioskodawcami? *Czy na tym etapie zaobserwowano odstępstwa od przyjętych zasad i w jaki sposób je rozwiązywano?*	Nie opublikowano listy złożonych projektów wraz z ich opisami. Jednym z kilku powodów był fakt odręcznego sporządzania wniosków przez ich pomysłodawców, co utrudniało ich odczytanie w oryginale. Upublicznione listy pozytywnie zaopiniowanych wniosków pod względem merytorycznym i prawnym, które poddane zostaną głosowaniu wraz z wykazem wniosków odrzuconych zawierały wskazanie wnioskodawcy z imienia i nazwiska, jednak nie umożliwiono kontaktu z nimi. Zasady nie przewidywały takiej możliwości. W efekcie mieszkańcy mogli nie posiadać wystarczającej wiedzy na temat zgłoszonych projektów, na które mogli głosować.
3.3	Jak przebiegała weryfikacja złożonych projektów? Czy w Regulaminie określono zasady weryfikacji formalnej i merytorycznej? Czy określono harmonogram weryfikacji i czy został on dotrzymany? Czy wskazano dokonujących weryfikacji? Czy umożliwiono projektodawcom dokonywanie modyfikacji na etapie weryfikacji? Jeśli tak, to jakich i w jakim czasie? Czy dopuszczono możliwość modyfikacji projektu przez operatora JBO? Jeśli tak to w	Zasady (Rozdział III, Weryfikacja propozycji zadań publicznych) określają: ❑ sposób weryfikacji złożonych projektów pod względem formalnym, czyli zgodności z przyjętą procedurą i merytorycznym, czyli faktycznych możliwości realizacji projektu, w szczególności kosztów realizacji zadania; ❑ ramowy harmonogram weryfikacji (lipiec-sierpień); ❑ podmioty dokonujące weryfikacji projektów – formalną 20 zespołów do spraw budżetu obywatelskiego, odrębnych dla każdego obszaru konsultacyjnego, w których skład wchodziło: 2 pracowników Urzędu Miasta wskazanych przez Prezydenta, 2 radnych wybranych w drodze losowania i 3 reprezentantów społecznych wybranych w drodze publicznego losowania w trakcie spotkań informacyjno-edukacyjnych inaugurujących JBO, natomiast merytoryczną komórki organizacyjne Urzędu Miasta; ❑ „na etapie oceny merytorycznej dopuszcza się – po uzyskaniu zgody

	jakim zakresie i czasie? *Czy informowano wnioskodawców o wprowadzonych zmianach? Czy wprowadzenie zmiany wymagało zgody wnioskodawcy?* *Jaki odsetek projektów został odrzuconych na etapie weryfikacji formalnej i merytorycznej?* Czy przewidziano możliwość odwołania od negatywnej weryfikacji? *Jeśli tak, to do kogo i w jakim czasie?* Czy informowano projektodawców o wyniku weryfikacji, w szczególności o powodach odrzucenia projektu(ów)? *Czy na tym etapie zaobserwowano odstępstwa od przyjętych zasad i w jaki sposób je rozwiązywano?*	wnioskodawcy – modyfikację zakresu rzeczowego wniosku oraz łączenie wniosków dotyczących realizacji tego samego zadania publicznego." Zasady nie przewidują: ❑ możliwości odwołania od negatywnej weryfikacji. Na etapie weryfikacji odrzucono 6,1% wniosków (6). Projektodawców nie informowano indywidualnie o wyniku weryfikacji, nawet w przypadku odrzucenia projektu, jednak każdorazowo taka informacja jest przekazywana w przypadku oceny merytorycznej. Na tym etapie nie zaobserwowano odstępstw od przyjętych Zasad.
3.4	Czy weryfikacja projektów była uspołeczniona? Czy informowano o rozpoczęciu, zakończeniu i wynikach weryfikacji projektów? Jeśli tak, to w jaki sposób? Czy opublikowano listy projektów: *- odrzuconych z przyczyn formalnych i merytorycznych wraz z uzasadnieniem,* *- listy projektów, w których dokonano modyfikacji (o ile procedura to dopuszczała),* *- listy projektów zakwalifikowanych do głosowania wraz z opisami?*	Weryfikacja projektów była uspołeczniona. W zespołach weryfikujących zasiadali mieszkańcy (ponad 1/3 miejsc, ale bez funkcji przewodniczącego). Poinformowano o rozpoczęciu weryfikacji formalnej, początek 14, a koniec 18 lipca (http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/79-jbo-2015-komisje-rozpoczynaja-prace i http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/82-jbo-2015-koniec-weryikacji-formalnej, dostęp 4.12.2014 r.), i zakończeniu merytorycznej, pod koniec sierpnia (http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/83-jbo-2015-weryfikacja-zakonczona, dostęp 4.12.2014 r.) za pośrednictwem strony poświęconej JBO, strony Urzędu Miasta i mediów. Opublikowano listy projektów: ❑ odrzuconych z przyczyn formalnych i merytorycznych wraz z uzasadnieniem, ❑ w których dokonano modyfikacji (o ile procedura to dopuszczała), ❑ zakwalifikowanych do głosowania, ale bez opisów (w niektórych przypadkach dołączono krótkie informacje o projekcie).

4. Wybór projektów		
4.1	Czy zasady określały sposób wyboru projektów do realizacji? *- forma wyboru (np. głosowanie, ranking, inne),* *- uprawnieni,* *- sposób oddawania głosu (Internet, osobiście* *- urna, wyszczególnienie miejsc głosowania – korespondencyjnie, inne),* *- określenie minimalnej liczby głosów do ważności wyboru.*	Zasady (Rozdział IV, Wybór propozycji zadań publicznych) określają, że: ❑ wyboru zadań dokonuje się w drodze głosowania ogłoszonego przez Prezydenta Miasta; ❑ uprawnionymi do głosowania są, podobnie jak w przypadku składania projektów, wszyscy mieszkańcy miasta w wieku 15 lat zameldowani na pobyt stały lub czasowy; ❑ głosowanie odbywa się za pośrednictwem sieci Internet lub osobiście do urn dostarczonych przez Urząd Miasta w punkcie konsultacyjnym dla danego obszaru; ❑ wyboru projektów dokonuje się na podstawie liczby oddanych głosów (decyduje największa liczba). Określono sposób postępowania w sytuacjach konfliktowych (równa liczba głosów, przekroczenie puli środków w przypadku dwóch lub większej liczby projektów). Nie określono minimalnej liczby głosów do ważności wyboru projektu.
4.2	Jakie przebiegał wybór projektów do realizacji? *formy, miejsca, czas i pory głosowania różnorodność miejsc głosowania osobistego przeciwdziałające wykluczeniu niektórych grup potencjalnych głosujących: instytucje władzy (urząd miasta, siedziby jednostek pomocniczych), kultury (domy kultury, biblioteki), edukacji (szkoły, przedszkola, świetlice); pomocy społecznej (OPS, DPS), sportu (OSiR), inne (jakie?)* Czy dopuszczono wyłącznie głosowanie bezpośrednie czy możliwe było oddanie głosu za pośrednictwem osób trzecich? Jakie warunki trzeba było spełnić, aby głosować w czyimś imieniu? *Czy zdarzały się przypadki głosowania w czyimś imieniu? Czy było to zgodne czy niezgodne z zasadami?*	Głosowanie odbyło się w okresie od 15 do 22 września 2014 r. w formie głosowania internetowego za pośrednictwem strony https://glosowanie.jbo.jaworzno.pl/ i osobistego. Głosowanie osobiste odbywało się w punktach konsultacyjnych w danych obszarach w godzinach otwarcia tych placówek. Głosującemu przysługiwał 1 głos. Dopuszczono wyłącznie głosowanie bezpośrednie. Zabezpieczone urny zostały dostarczone przez Urząd Miasta i ustawiono je w wyznaczonych pomieszczeniach w lokalach, w których można było głosować osobiście. Dozór nad bezpieczeństwem urny sprawowała osoba wyznaczona przez placówkę, w której odbywało się głosowanie. Oddanie głosu elektronicznego nie wymagało potwierdzenia linkiem czy w jakikolwiek inny sposób. Głos uwierzytelniano poprzez weryfikację numeru PESEL. Starano się zachować umiar i nie rozbudowywać systemu zabezpieczeń. Założono, że waga głosowania tego nie wymaga (jest mniejsza niż w wyborach władz różnych szczebli), a po drugie, zaufano mieszkańcom. Przebieg głosowania (liczbę głosów oddanych internetowo) relacjonowano za pośrednictwem profilu https://www.facebook.com/pages/Jaworznicki-Bud%C5%BCet-Obywatelski-G%C5%82osowanie/541615529227631 (dostęp 5.12.2014 r.). O otwarciu

	Czy możliwe było głosowanie na więcej niż jeden projekt? W jaki sposób zapewniono przejrzystość oraz bezpieczeństwo głosowania (np. *zabezpieczenie urn w różnych miejscach głosowania, systemu informatycznego*)? *Czy na tym etapie zaobserwowano odstępstwa od przyjętych zasad i w jaki sposób je rozwiązywano?*	urn informowały portale http://www.jaworznianin.pl/2014/09/jbo-poznalismy-wstepne-wyniki/ i (dostęp 5.12.2014 r.) http://www.jaworznianin.pl/2014/09/jbo-poznalismy-wstepne-wyniki/ (dostęp 5.12.2014 r.). Na tym etapie nie zaobserwowano odstępstw od przyjętych zasad.
4.3	Czy prowadzono działania aktywizujące i uświadamiające głosujących? *- spotkania, debaty, dyskusje, fora aktywizujące mieszkańców do głosowania, umożliwiające zapoznanie się i dyskusję nad projektami zakwalifikowanymi do głosowania* *- tematyka, forma (np. moderowanie), czas i miejsce spotkań, organizator, dostępność, informowanie, frekwencja, sprawozdania (patrz punkt 1.5)* *- bieżące informowanie o przebiegu głosowania (frekwencji)*	Nie prowadzono działań aktywizujących i uświadamiających głosujących. Organizowano tylko spotkania informacyjne na temat zasad JBO przed uruchomieniem możliwości składania projektów.
4.4	Jakie formy poinformowania o głosowaniu i jego wynikach zapisano w zasadach? W jaki sposób faktycznie poinformowano o głosowaniu i jego wynikach? *- sposób i czas opublikowania wyników głosowania (strona internetowa Urzędu, JBO, profile społecznościowe, media lokalne, tablice ogłoszeń, inne),* Czy opracowano i opublikowano statystyki głosowania? Czy projektodawców poinformowano o	Zgodnie z Rozdział IV, Wybór propozycji zadań publicznych § 13 wyniki głosowania podlegają publikacji na stronie http://www.jbo.jaworzno.pl/ oraz przekazaniu mediom w formie komunikatu prasowego. O wynikach poinformowano za pośrednictwem stron http://www.jbo.jaworzno.pl/, http://www.jaworzno.pl/ oraz ogłoszeń w mediach. Uwagę zwraca spory odstęp pomiędzy zakończeniem głosowania (22 września), otwarciem urn (24 września), a rozpoczęciem i zakończeniem liczenia głosów, co w poszczególnych obszarach konsultacyjnych miało miejsce od 6 do 11 października. „Po publicznym otwarciu urn głosy zostały wprowadzone do systemu elektronicznego (I edycja 14 600, II edycja 9 740 głosów) celem sprawdzenia poprawności danych w złożonych głosach na kartach papierowych jak i elektronicznie. Skrócenie czasu

	wynikach głosowania? *Czy na tym etapie zaobserwowano odstępstwa od przyjętych zasad i w jaki sposób je rozwiązywano?*	pomiędzy otwarciem urn, a ogłoszeniem wyników nie było możliwe z uwagi na zakres prac jaki należało zrealizować, aby dokonać pełnej oceny poprawności głosów."* Opracowano i opublikowano podstawowe statystyki obejmujące m.in. dane o: liczbie głosów, w tym z uwzględnieniem form głosowania ogółem i w poszczególnych obszarach konsultacyjnych oraz liczbie głosów uznanych za nieważne, choć bez podania przyczyny nieważności. Projektodawców nie informowano indywidualnie o wynikach głosowania. Na tym etapie nie zaobserwowano odstępstwa od przyjętych zasad.
4.5	Czy zasady zawierały wytyczne w sprawie ustalania ostatecznej listy rankingowej? Czy zasady pozwalały rozstrzygnąć sytuacje wątpliwe *(np. zasady ustalania kolejności w przypadku równej liczby punktów, nie zmieszczenia się „całego projektu" w puli środków, głosowania w przypadku zgłoszenia 1 wniosku, minimalna liczba głosów do ważności głosowania)*? Czy w trakcie wyboru projektów do realizacji konieczne było zastosowanie specjalnej procedury? *liczba, typ, rozstrzygnięcie* W jaki sposób rozstrzygano wątpliwości wykraczające poza procedurę? Czy ostateczny wybór projektów do realizacji nie budził wątpliwości, protestów? Jaka była skala nie wykorzystania wszystkich oddanych głosów? *odsetek głosów oddanych na zwycięskie projekty w stosunku do ogólnej liczby głosów* *Czy na tym etapie zaobserwowano odstępstwa od przyjętych zasad i w jaki sposób je rozwiązywano?*	Zasady (Rozdział IV, Wybór propozycji zadań publicznych § § 9, 10 i 11) zawierają wytyczne w sprawie ustalania ostatecznej listy rankingowej, które pozwalały rozstrzygnąć sytuacje wątpliwe: ❑ w przypadku równej liczby punktów, ❑ nie zmieszczenia się „całego zwycięskiego projektu" w puli środków, ❑ głosowania w przypadku zgłoszenia 1 wniosku – w tym przypadku przewidziano jedynie możliwość głosowania „Tak" lub oddanie głosu nieważnego, na co wskazuje zapis na Karcie do głosowania o brzmieniu „Głosuję na zadanie/proszę wybrać z listy zaznaczając właściwą kratkę" nawet w tych obszarach (Bory, Dąbrowa Narodowa), gdzie pod głosowanie poddano po 1 projekcie. Natomiast nie określiły minimalnej liczby głosów do ważności głosowania, co skutkowało tym, że w 3 obszarach do realizacji zakwalifikowano projekty, który uzyskały kilka głosów, a w jednym przypadku nawet 1(!) głos. W trakcie wyboru projektów do realizacji w 2 przypadkach konieczne było zastosowanie specjalnej procedury. Ostateczny wybór projektów do realizacji nie wydaje się budzić wątpliwości, protestów, poza powyższymi zastrzeżeniami. Odsetek niewykorzystanych głosów wyniósł w tej edycji prawie 41%, jednak w poszczególnych obszarach wykazał się sporym zróżnicowaniem (w zależności od liczby projektów poddanych głosowaniu) – od prawie 65% do 0%, w prawie co trzecim obszarze był wyższy niż 50%, a w 4, w tym 2 z jednym projektem wykorzystano wszystkie głosy (w pozostałych dwóch do realizacji zakwalifikowano wszystkie zgłoszone projekty). Pomijając obszary z jednym głosowanym projektem odsetek niewykorzystanych głosów wzrósł nieznacznie, bo do wartości 42,17%.

		Na tym etapie nie zaobserwowano odstępstw od przyjętych zasad.
5. Realizacja projektów		
5.1	Czy zasady przewidują informowanie o przebiegu realizacji wybranych projektów?	Zasady nie przewidują informowanie o przebiegu realizacji wybranych projektów, natomiast przewidują (Rozdział V, Przyjęcie zadań publicznych do realizacji § 5) publikację zbiorczej informacji o realizacji JBO pod koniec roku kalendarzowego na stronie http://www.jbo.jaworzno.pl/ i w formie komunikatu do mediów.
5.2	Czy projekty wybrane przez mieszkańców zostały zrealizowane? Jeśli tak, to w jakim czasie? Jeśli nie, to czy rozpoczęto ich realizację? Dlaczego nie rozpoczęto lub niezrealizowano projektów? Czy pomysłodawcy brali udział w realizacji własnych projektów? Czy mieli wpływ na kształt realizacji? Czy koszt realizacji projektów był zgodny z wnioskiem?	Edycji 2015 jeszcze nie. Natomiast zrealizowano wszystkie projekty z edycji 2014 (Zob. dokument „Zbiorcza informacja z wykonania Jaworznickiego Budżetu Obywatelskiego w 2014 r."). „Pomysłodawcy nie zostali pominięci przy realizacji własnych projektów. Jednostki zajmujące się realizacją zadań pozostawały w kontakcie z pomysłodawcą – wnioskodawca uczestniczył w doprecyzowaniu zakresu rzeczowego na etapie projektu jak i realizacji."* W niektórych przypadkach koszt realizacji wybranych w ramach JBO 2014 zadań publicznych był niższy od szacunków, o rozdysponowaniu tzw. „resztówek" zadecydowano w trakcie spotkań Prezydenta Miasta z mieszkańcami (http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/88-co-z-resztowkami, dostęp 5.12.2014 r.).
5.3	Czy informuje się o postępach realizacji projektów? *forma i czas publikacji informacji* Czy zrealizowane projekty oznacza się logo JBO lub w inny sposób o podobnym charakterze?	Informuje się o postępach realizacji projektów w zakładce Efekty JBO 2014 (http://www.jbo.jaworzno.pl/efekty-2014, dostęp 5.12.2014 r.). Zrealizowane projekty oznacza się logo JBO.
6. Budżet JBO		
6.1	Jaki odsetek wydatków JST przeznaczono na JBO?	Na edycję 2015 przeznaczono 0,75% wydatków budżetu Miasta Jaworzno.
6.2	Czy w trakcie edycji dokonano zmiany wielkości puli? Czym uzasadniono tę decyzję?	W trakcie edycji nie dokonano zmiany wielkości puli.

6.3	Czy w zasadach określono sposób rozdysponowania całego budżetu? *przekazanie „resztówek" pozostałych po rozdysponowaniu*	W Zasadach (Rozdział V, Przyjęcie zadań publicznych do realizacji § § 3 i 4) określono sposób rozdysponowania całego budżetu, czyli tzw. „resztówek" i środków zaoszczędzonych w trakcie postępowań przetargowych.

Objaśnienia:
* Komentarz Urzędu Miasta Jaworzno

6. Ewaluacja JBO

1. Ewaluacja		
1.1	Czy wykonano ewaluację realizacji poprzednich edycji JBO? Jeśli tak, to w jaki sposób *(jakiego typu dane – pierwotne, wtórne – wykorzystano)*? Kto był ewaluatorem? Kto uczestniczył w ewaluacji *(operator, zespół ds. BO, społeczność lokalna – organizacje pozarządowe, mieszkańcy)*? Czy aktywizowano potencjalnych uczestników do udziału w ewaluacji? Jeśli nie wykonano ewaluacji, to dlaczego?	Formalnie nie, natomiast podjęto dyskusję nad pierwszą edycją, jej rezultatami i przyszłością JBO. Zachęcano mieszkańców do udziału w badaniu ankietowym, którego wyniki zostały wykorzystane w pracach nad kolejną edycją JBO. Nie opublikowano raportu z badania ankietowego. Szczegółowe informacje patrz tabela 4 pkt 1.1.
1.2	Czy informowano o rozpoczęciu, realizacji i zakończeniu ewaluacji? Czy opublikowano raport z ewaluacji? *forma i czas publikacji informacji*	Informowano o rozpoczęciu prac nad kolejną edycją JBO i ich poszczególnych etapów. Nie opublikowano raportu z prac Zespołu.
1.3	Czy w kolejnej edycji JBO dokonano zmian zasad jego realizacji? Czym były podyktowane zmiany? *- koniecznością wyeliminowania problemów w realizacji,* *- koniecznością zabezpieczenia się przez odstępstwami od procedury,* *- wynikami ewaluacji,*	W kolejnej edycji JBO dokonano zmian w procedurze (patrz tabela 4 pkt 3.5). Zmiany wynikały z uwzględnienia oczekiwań mieszkańców, konieczności doprecyzowania zasad oraz usunięcia błędów i luk w procedurze.

	- innymi czynnikami. Jakie zmiany w kolejnej edycji JBO wprowadzono? Czy, a jeśli tak, to w jaki sposób uzasadniono konieczność wprowadzenia zmian? W jaki sposób uzasadniono niewprowadzanie zmian w zasadach realizacji JBO?	

7. Problemy ogólne

1. Zasoby realizacji BO		
1.1	Czy Urząd zabezpieczył środki na obsługę BO? *(wynagrodzenia, publikacje, spotkania i inne)* Czy środki były wystarczające?	Koszty obsługi JBO pokrywano z bieżących wydatków wydziałów i jednostek organizacyjnych UM. Nie wyodrębniono specjalnej puli środków (nie zapisano jej w budżecie miasta na dany rok).
1.2	Jakie kadry z ramienia urzędu były odpowiedzialne za realizację JBO? *liczba pracowników, jednostki organizacyjne* Kto koordynował realizację JBO? Czy realizacja BO była zajęciem dodatkowym czy oznaczała zmniejszenie dotychczasowego zakresu obowiązków?	W realizację JBO zaangażowany był zespół urzędników o zmiennej, w zależności od etapu, liczbie (więcej na etapie weryfikacji wniosków, liczenia głosów) – od kilku do kilkunastu. Jego rdzeń stanowiła grupa od 4 do 6 osób. Realizację JBO koordynowała Sekretarz Miasta. Realizacja JBO była zadaniem dodatkowym dla wyznaczonych do realizacji poszczególnych zadań urzędników i nie oznaczała zmniejszenia ich dotychczasowego zakresu obowiązków.
1.3	Czy Rada i radni JST zostali włączeni w realizację JBO? Jeżeli tak, to w jaki sposób? Czy radni brali udział w opracowywaniu zasad? *- wchodzili w skład Zespołu ds. JBO,* *- JBO był dyskutowany na posiedzeniach komisji, sesjach Rady,* *- był przedmiotem interpelacji radnych.* Czy Rada podjęła uchwałę o BO? Jaki był jej wynik?	Tak, radni zostali włączeni w realizację JBO na wielu etapach: ❑ brali udział w tworzeniu procedury (Zasad), ❑ uczestniczyli w spotkaniach informacyjnych dla mieszkańców, ❑ byli członkami zespołów ds. weryfikacji wniosków, ❑ składali własne projekty, jednak „Nie dochodziło do konfliktów interesów.”*

	Czy radni brali udział w promowaniu i informowaniu mieszkańców o JBO? Jeśli tak, to w jaki sposób? *- brali udział w spotkaniach,* *- aktywizowali mieszkańców do udziału w spotkaniach, składaniu wniosków, głosowaniu,* *- w inny sposób.* Czy radni składali własne projekty? Jaki był odbiór przez mieszkańców i urzędników zaangażowania radnych w realizację JBO? Jeśli Rada i radni nie zostali włączeni w realizację JBO, to dlaczego? Jaki był stosunek radnych do JBO?	
1.4	Czy jednostki pomocnicze (JP - rady dzielnic, osiedli, sołectwa) zostały włączone w realizację JBO? Jeżeli tak, to w jaki sposób? Czy JP brały udział w opracowywaniu zasad? *- przedstawiciele JP wchodzili w skład Zespołu ds. JBO,* *- zasady JBO były dyskutowane w JP,* *- zasady JP były przedmiotem interwencji JP.* Czy JP brały udział w promowaniu i informowaniu mieszkańców o JBO? Jeśli tak, to w jaki sposób? *- organizowały spotkania poświęcone JP,* *- aktywizowali mieszkańców do udziału w spotkaniach, składaniu wniosków, głosowaniu,* *- w inny sposób.* Czy członkowie JP składali własne projekty? Jaki był odbiór przez mieszkańców i	W strukturze samorządu miasta nie funkcjonują jednostki pomocnicze, choć mieszkańcy kilku osiedli, które jeszcze niedawno były osobnymi miejscowościami, postulują ich utworzenie.

	urzędników zaangażowania JP w realizację JBO? Jeśli JP nie zostały włączone w realizację JBO, to dlaczego? Jaki był stosunek JP do JBO?	
1.5	Czy urzędnicy byli przygotowani do realizacji JBO? Skąd czerpali wiedzę o JBO? Czy w Urzędzie opracowano zasady udziału pracowników UG w procesie JBO? Czy były jasne zasady i podział kompetencji wśród urzędników zajmujących się JBO? Czy dla osób oddelegowanych do obsługi JBO było to dodatkowe zajęcie czy zmniejszono ich inne obowiązki? Czy osoby obsługujące JBO zostały docenione przez przełożonych? W jaki sposób?	Urzędnicy zaangażowani w realizację JBO nie byli wcześniej przygotowani do tego zadania. Wiedzę na ten temat dostarczał pomysłodawca Dawid Serafin, korzystali także z doświadczeń innych miast, które już wdrożyły ten mechanizm. „Zarówno podczas przygotowań jak i realizacji JBO, pracownicy podnosili swoją wiedzę poprzez: - udział w konferencjach dot. Budżetu Obywatelskiego, - zapoznawanie się z dostępnymi w tym temacie publikacjami, - badaniem doświadczeń innych miast w temacie budżetów partycypacyjnych, - samokształcenie.”*
2. JBO a polityki JST		
2.1	Czy JBO wpisywał się w polityki JST *(strategia rozwoju gminy, strategie, programy i plany sektorowe)*? Czy w trakcie weryfikacji formalnej zgłaszanych projektów powoływano się na zapisy w dokumentach strategicznych?	Jednym z warunków dopuszczalności zgłaszanych projektów jest zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta. Zasady nie odnoszą się do innych dokumentów strategicznych i programowych samorządu.
2.2	Czy JBO wpisywał się w proces budżetowy JST?	Tak, jest jednym z elementów tworzenia budżetu na rok 2015.
2.3	Czy w momencie wdrożenia JBO zmieniła się pula środków na konkursy ofert na realizację zadań publicznych? Czy w momencie wdrożenia JBO pojawiły się inne formy wsparcia aktywności	W momencie uruchomienia JBO nie uległa zmianie planowana wysokość środków i form współpracy samorządu miasta z organizacjami pozarządowymi. W latach 2013-2015 (zgodnie z treścią § 1 pkt 6 Programów współpracy) wysokość środków na realizacje Programu pozostała w niezmienionej wysokości – 2 mln złotych, co jednak oznacza realny spadek (w stosunku do wysokości wydatków z budżetu miasta).

	mieszkańców *(np. inicjatywa lokalna)*?	Zmianie uległ cel główny: od współpracy sektorów na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego (2013 i 2014) do budowy społeczeństwa demokratycznego (2015) i cele szczegółowe – w 2015 roku katalog poszerzono o pkt „kształtowanie lokalnego społeczeństwa obywatelskiego i wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych" poprzez m.in.: wspieranie działań społecznych i inicjatyw lokalnych na rzecz miasta i rozwoju więzi lokalnych, wzmacnianie poczucia przynależności społeczności lokalnej, odpowiedzialności za siebie i wspólnotę wraz z jej kulturą i tradycjami, promocję postaw obywatelskich i prospołecznych, zwiększanie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu problemów miasta, które mogą mieć związek z JBO (§ 2 pkt 2 Programu współpracy). W 2015 roku zwiększono (z 13 do 20) listę zadań priorytetowych liczbę obszarów konsultacyjnych JBO, które mogą zostać objęte wsparciem (§ 2 pkt 4 Programu współpracy), m.in. o działalność na rzecz wspomagania rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych. W momencie wdrożenia JBO nie pojawiły takie formy, jak np. inicjatywa lokalna.
3. Efekty społeczne realizacji JBO		
3.1	Czy w momencie wdrożenia BO pojawiły się grupy nieformalne? Czy w momencie wdrożenia BO zmienił się poziom korzystania z inicjatywy lokalnej *(tam gdzie istnieje taka możliwość)*?	W momencie sporządzania raportu nie dysponujemy taką wiedzą.
3.2	Czy mieszkańcy podejmowali działania na rzecz promocji swych pomysłów? Jakie formy działań promocyjny ze strony mieszkańców pojawiły się w trakcie realizacji procesu JBO?	Niektórzy projektodawcy podejmowali działania promujące własne projekty przy zastosowaniu różnych form – publikacji informacji na własnych stronach i profilach na portalach społecznościowych, tworzyły się także grupy lobujące (wykorzystywano formy marketingu bezpośredniego – wizyty w domach, „nagabywanie" wiernych po mszach).

8. Zestawienie danych o pierwszej i badanej edycji Budżetu partycypacyjnego w badanej JST

dane	Edycja 2014	Edycja 2015
1. Budżet JBO		
1.1 Nominalnie (w mln zł)	2, 021	2,9
1.2 Odsetek wydatków z budżetu JST w danym roku	0,5%	0,75%
1.3 Wykorzystanie puli środków	89,8%*	95,8%
2 Typy projektów		
2.1 Ze względu na cel	Inwestycyjne i nieinwestycyjne	Inwestycyjne i nieinwestycyjne
2.2 Typ projektów ze względu na zasięg terytorialny	Osiedlowe	Osiedlowe
3. Projekty		
3.1 Złożone	105	99
3.2 Pozytywnie zweryfikowane (poddane głosowaniu)	55	93
3.3 Wybrane do realizacji	15	29
3.4 Zrealizowane (na dzień realizacji badania)	15 wybranych w ramach JBO + 15 dodatkowych zrealizowanych w wyniku powstałych oszczędności (1 zadanie dodatkowe przeszło na 2015 r. z z przyczyn proceduralnych)	Nd
4. Głosowanie		
4.1 Liczba oddanych głosów	14 595	9 740
4.2 Frekwencja	18%	12%
4.3 Głosy nieważne	1 195	713
4.4 Głosy niewykorzystane	61,5%**	59%

* O sposobie wykorzystania „resztówek" zadecydowano w trakcie spotkań Prezydenta Miasta z mieszkańcami w czerwcu 2014 r. Zob. wpis „Co z >resztówkami<?", http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/88-co-z-resztowkami (dostęp 3.12.2014 r.). Co jednak spotkało się z publicznie wyrażoną krytyką (zob. komentarze do http://www.jaw.pl/2014/05/pierwsza-edycja-jbo-ciagle-w-powijakach/, dostęp 5.12.2014 r.). Takiego rozwiązania nie przewidywały Zasady. O tym, że te pieniądze „wrócą do budżetu miasta" mówił Prezydent w trakcie podsumowania realizacji pierwszej edycji budżetu. (zob. http://www.jaw.pl/2013/10/ile-pieniedzy-z-jbo-wroci-do-kasy-miasta/ (dostęp 5.12.2014 r.).

** W poszczególnych obszarach konsultacyjnych od 34,6% do 100%.

Źródła danych

1. Uchwała Nr XLIII/570/2014 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 30 stycznia w sprawie uchwały budżetowej na 2014 rok miasta Jaworzno
- protokoły z posiedzeń komisji i rady miastach
2. Uchwała Nr XXXII/456/2013 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 17 maja 2013 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych związanych z przygotowaniem budżetu miasta Jaworzna na 2014 r.
3. Zarządzenie Nr BSM.0050.365.2014 Prezydenta Miasta Jaworzna z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie przyjęcia projektu uchwały budżetowej na rok 2015 miasta Jaworzna wraz z uzasadnieniem i materiałami informacyjnymi określonymi w uchwale Nr XLVI/625/2010 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 29 czerwca 2010r. w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej miasta Jaworzna.
4. Uchwała Nr XLVI/604/2014 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych związanych z przygotowaniem budżetu miasta Jaworzna na 2015 r.
5. Uchwała Nr XXV/354/2012 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 25 października 2012 r. w sprawie Programu współpracy Gminy Miasta Jaworzno z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2013
6. Uchwała Nr XXXVII/526/2013 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 29 października 2013 r. w sprawie Programu współpracy Gminy Miasta Jaworzno z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2014
7. Uchwała Nr LII/656/2014 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 30 października 2014 r. w sprawie Programu współpracy Gminy Miasta Jaworzno z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2015
8. Zarządzenie Prezydenta Miasta nr OR.0050.24.2014 z 17 stycznia 2014 r. w sprawie powołania Zespołu ds. opracowania zasad JBO 2015.
9. Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 14 stycznia 2014 r. Sygn. Akt SA/Gl 1291/13
10. Protokół ze spotkania Zespołu ds. JBO w dniu 3 kwietnia 2014 roku
11. Zbiorcza informacja z wykonania Jaworznickiego Budżetu Obywatelskiego w 2014 r.
- uzasadnienia odrzuconych pomysłów (wyniki weryfikacji)
- oficjalna strona BO http://www.jbo.jaworzno.pl
- profil społecznościowy https://www.facebook.com/pages/Jaworznicki-Bud%C5%BCet-Obywatelski-G%C5%82osowanie/541615529227631
- kanał YouTube Miasta - https://www.youtube.com/user/MiastoJaworzno/videos?sort=dd&view=0&shelf_id=0
- doniesienia medialne o BO.